

29.4.2022

Maa- ja metsätalousministeriölle

Viite: VN/32893/2021

29.4.2022

HELSINGIN YLIOPISTON LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ LAEIKSI ELÄINLÄÄKÄRINAMMATIN HARJOITTAMISESTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA SEKÄ YLIOPISTOLAIN 7 JA 37 §:N MUUTTAMISESTA

Helsingin yliopisto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto asiassa. Lausunto on valmisteltu yhteistyössä eläinlääketieteellisen tiedekunnan ja opetuksen strategisten palveluiden kanssa. Asiassa yliopisto lausuu eläinlääketieteellisen kanssa yhteneviä ja sitä täydentäviä lausumia.

1 Yleiset kommentit esityksistä

Yliopisto kiittää perusteellisesta valmistelutyöstä.

Eläinlääketieteellinen tiedekunta kannattaa hallituksen esitystä laeiksi eläinlääkärinammatista annetun lain ja yliopistolain muuttamisesta.

Tiedekunta on käynnistänyt vuonna 2020 hankkeen eläinlääkäreiden erikoistumiskoulutuksen uudistamiseksi. Lakiehdotus on keskeisen sisältönsä ja voimaantuloaikataulunsa osalta linjassa tiedekunnan koulutus uudistuksen tavoitteiden ja etenemisen kanssa.

Lakiehdotuksen perusteluissa on esitelty kattavasti eläinlääkäreiden erikoistumiskoulutuksen nykytilaa ja haasteita. Tiedekunta katsoo, että vahvistaessaan tiedekunnan vastuuta koulutuksen sisällöstä ja laadusta lakiehdotus antaisi sille samalla nykyistä paremmat edellytykset kehittää koulutusta vastaamaan yhteiskunnan tarpeisiin. Myös koulutuksen ohjausvastuun siirtyminen opetus- ja kulttuuriministeriöltä maa- ja metsätalousministeriölle tukisi tiedekunnan käsityksen mukaan tätä tavoitetta.

Koulutuksen tutkintomuotoisuudesta luopuminen ja koulutuksen kehittäminen yliopistojen erikoistumiskoulutuksia koskevien yleisten linjausten ja kehittämissuuntausten mukaisesti selkiyttäisi eläinlääkäreiden erikoistumiskoulutuksen asemaa työelämässä toimineiden

29.4.2022

eläinlääkäreiden ammatillisena jatkokoulutuksena. Ehdotettujen hallinnollisten muutosten myötä eläinlääkäreiden erikoistumiskoulutuksen asema olisi jatkossa rinnasteinen vastaavien lääkäreiden ja hammaslääkäreiden erikoistumiskoulutusten kanssa, vaikkakaan lakiehdotukseen ei sisälly edellisiin rinnasteisia rahoitusratkaisuja.

Koulutuksen tutkintomuotoisuuden poistuessa koulutukseen ei sovellettaisi yliopistolain säännöksiä tutkintoon johtavan koulutuksen maksuttomuudesta. Tiedekunnalla ei tällä hetkellä ole koulutuksen maksullisuutta koskevia suunnitelmia, mutta sen näkökulmasta on yleisesti ottaen kannatettavaa, että koulutusta koskevista maksuista voitaisiin säätää tulevaisuudessa, mikäli tarve niin vaatii.

2 Kommentit laista eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta

Yliopisto kannattaa luonnoksessa omaksuttua mallia, jossa laissa määritellään selvästi se, ketkä ovat hakukelpoisia erikoiseläinlääkärikoulutukseen.

Luonnoksessa on määritelty erikoiseläinlääkärikoulutuksen tavoiteajaksi kolme vuotta. Tämähän tarkoittaa sitä, että yliopiston on järjestettävä koulutus siten, että se on mahdollista suorittaa kolmessa vuodessa. Määrittely ei kuitenkaan velvoita opiskelijaa suorittamaan koulutusta tuossa ajassa.

Eläinlääketieteellinen tiedekunta kannattaa ehdotettua eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain muuttamista seuraavin huomioin:

41 b § Erikoiseläinlääkärikoulutus

Esityksen mukaan koulutusta suorittamaan voitaisiin ottaa henkilö, joka on saanut Suomessa oikeuden toimia laillistettuna eläinlääkäriä. Lisävaatimuksena olisi, että henkilö on eläinlääkäriin perustutkinnon suorittamisen jälkeen toiminut vähintään vuoden ajan erikoisalaan soveltuvissa tehtävissä. Koulutusta suorittamaan voitaisiin ottaa joko eläinlääkäriin lisensiaatin tutkinnon Suomessa tai vastaavan tasoisen eläinlääkärikoulutuksen ulkomailla suorittanut henkilö. Koulutuksen tapaan myös vaadittava työkokemus voisi olla hankittu ulkomailla.

Tiedekunnan näkemyksen mukaan ei ole kuitenkaan aivan ilmeistä, miten esitystä olisi työkokemusta koskevan ehdon osalta eri tilanteissa tulkittava: Esityksen mukaan koulutusta suorittamaan voitaisiin ottaa vain henkilö, joka on "laillistamisen edellytyksenä olevan pätevyyden hankittuaan toiminut vähintään vuoden ajan erikoisalaan soveltuvissa tehtävissä."

Voitaisiinko koulutusta suorittamaan ottaa kaikissa tilanteissa henkilö, joka on laillistettu Suomessa vasta äskettäin mutta joka on toiminut ennen laillistamistaan eläinlääkäriä ulkomailla vähintään vuoden ajan erikoisalaan soveltuvissa tehtävissä?

Tiedekunta pitää erittäin tärkeänä, että sillä on edelliseen liittyen harkintavaltaa: tiedekunnan tulee voida määritellä tarkemmin, miten hakijoiden ilmoittama työkokemus erikoisalaan soveltuvissa tehtävissä huomioidaan valinnassa.

On olennaista, että opiskelijavalinnan perusteista päättää yliopisto, kuten esityksessä ehdotetaan. Edellinen koskee opiskelijavalinnan perusteista päättämisen lisäksi tarkemmin esimerkiksi työkokemuksen soveltuvuuden arviointia sekä koulutukseen valittavien opiskelijoiden määrää, jota yliopiston tulee voida tarvittaessa rajata.

29.4.2022

Tiedekunta kannattaa sinänsä sitä, että jatkossa koulutuksen tavoitteellinen suorittamisaika, eli koulutuksen kesto täysipäiväisenä opiskeluna, olisi kolme vuotta, ja että tällä hetkellä koulutuksen yleisosan muodostava työskentely erikoisalaan soveltuvissa tehtävissä olisi jatkossa ennakoedellytys koulutuksen suorittamiselle.

Tiedekunta kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että kuten esityksen perusteluissa mainitaan, koulutuksen tosiasialliset suorittamisajat ovat koulutuksen luonteesta johtuen huomattavasti tavoitteellista suorittamisaikaa pidempiä, eivätkä erot poistu kokonaan tulevaisuudessakaan huolimatta käynnissä olevasta koulutusuudistuksesta ja sen mukaisista kehittämistoimenpiteistä.

Tieteenalat kehittyvät, ja opetussuunnitelmia kehitetään tuoreimman, tutkimukseen perustuvan tiedon mukaisesti. On tärkeää, että tiedekunnalla on mahdollisuus antaa tarkempia määräyksiä opiskelijan suorittamien opintojen vanhenemisesta.

Tiedekunta pitää esityksessä ehdotettua asetuksenantovaltuutta perusteltuna.

3 Kommentit laista yliopistolain 7 ja 37 §:n muuttamisesta

Ehdotus siirtymäsäännöksistä on kattava ja konkreettinen ja erityisesti erikoiseläinlääkäriin tutkintoa suorittavien siirtäminen suorittamaan uusimuotoista koulutusta 1.8.2027 antaa yliopistolle tukea koulutuksenjärjestäjänä.

Eläinlääketieteellinen tiedekunta kannattaa ehdotettua yliopistolain muuttamista seuraavin huomioin:

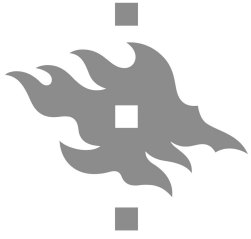
Siirtymäsäännökset:

Tiedekunta kannattaa siirtymäsäännöstä, jossa säädettäisiin, että opiskelija voisi joko suorittaa loppuun lakkautettavan tutkintomuotoisen erikoiseläinlääkärikoulutuksen tai siirtyä suorittamaan esityksen mukaista uusimuotoista erikoiseläinlääkärikoulutusta. Mikäli tutkintoa ei olisi suoritettu neljän vuoden kuluessa, opiskelija siirtyisi uusimuotoiseen erikoiseläinlääkärikoulutukseen.

Tiedekunta pitää ehdotettua siirtymäaikaa riittävänä.

4 Muut kommentit

Esityksessä ei oteta kantaa erikoiseläinlääkäriin koulutuksen rahoitukseen. Yliopiston kannalta olisi tärkeää saada se ratkaistua pysyvällä tavalla. Tällä hetkellä suoritettavat erikoiseläinlääkäriin tutkinnot eivät ole olleet mukana yliopistojen rahoitusmallissa. Koulutus ei tutkintokoulutuksena ole voinut olla opiskelijoille tai heidän työnantajilleen maksullista. Tällä hetkellä yliopisto saa maa- ja metsätalousministeriön kautta valtion rahoitusta harjoittelusta aiheutuviin kustannuksiin. Sen sijaan ohjaukseen tai yliopiston antamaan opetukseen ei ole osoitettu erillistä rahoitusta. Nyt kun koulutus muuttuu tutkintokoulutuksesta ammatilliseksi jatkokoulutukseksi, sen rahoituspohja tulisi saada uudistettua lisätyllä valtion erillisrahoituksella. Nykyistä mallia, jossa koulutus järjestetään suurelta osin yliopiston opetus- ja kulttuuriministeriöltä tulevalla perusrahoituksella ei voida jatkaa, koska yliopisto ei saa näistä opiskelijoista perusrahoitusta. Nykyisellään koulutuksen edellyttämät resurssit on näin ollen otettu muihin tarkoituksiin myönnetystä perusrahoituksesta. Näin ei voida jatkaa varsinkaan, mikäli koulutukseen on vastaisuudessa otettava useampia opiskelijoita.

29.4.2022

Erikoiseläinlääkärin koulutukset ovat olleet tutkintomuotoisina koulutuksina suoraan yliopistolain nojalla maksuttomia ja yliopistolla ei ole tiedossa sellaista yhteiskunnallista kehitystä, jossa pidettäisiin suotavana, että opiskelijat asetettaisiin vastaamaan koulutuksen kustannuksista. Lakiehdotuksessa olisi kuitenkin hyvä ottaa kantaa yliopistojen maksuasetuksen (1082/2009) muuttamiseen ja tarkemmin siihen, että tulisiko sitä muuttaa, jos koulutuksesta joskus tulevaisuudessa haluttaisiin mahdollistaa maksujen kerääminen opiskelijoilta tai heidän työnantajiltaan. Ei voi syntyä tilannetta, jossa koulutusta ei rahoiteta, mutta maksujen kerääminen ei ole mahdollista. Mahdollinen päätös koulutuksen muuttumisesta maksulliseksi tulisi kuitenkin perustua valtiovallan nimenomaiseen päätökseen.

Yliopistoa kiinnostaa tässä vaiheessa uudistukseen liittyvien asetusten sisältö ja aikataulu. Kun uusimuotoinen erikoiseläinlääkärin koulutuksen tarkoitus alkaa jo 1.8.2023, on tärkeitä saada suunniteltujen asetusten sisällöstä tietoa mitä pikimmin.

Lakiehdotuksella ei ole budjettivaikutuksia, koska nykymuotoista eläinlääkäreiden erikoistumiskoulutusta ei huomioida yliopistolain ja asiaa koskevien asetusten mukaisessa yliopistojen rahoitusmallissa eikä koulutusta tällä hetkellä rahoiteta lukuun ottamatta maa- ja metsätalousministeriön myöntämää valtionavustusta eläinlääkärien erikoistumisharjoittelusta aiheutuviin kustannuksiin.

Kuten lakiehdotuksen perusteluissa mainitaan, erikoistuvien eläinlääkäreiden ohjaamiseen liittyviin resursseihin on liittynyt niukkuutta pidemmän aikaa.

Tiedekunta pitää tärkeänä, että yhteiskuntamme huoltovarmuuden kannalta keskeisen eläinlääkintätoimialan vaatimaa erikoisosaamista tuottavaan koulutukseen osoitettaisiin tulevaisuudessa koulutuksen edellyttämät voimavarat myös valtiovallan taholta.

Sari Lindblom

Rehtori

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu Helsingin yliopiston asian- ja dokumentinhallintajärjestelmässä.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu

Asian HY/2240/00.13.00/2022 asiakirja

Lista allekirjoittajista

Allekirjoittaja

Todennus